

Драгутин Илић

ПОСЛЕ МИЛИЈОН ГОДИНА

научно-фантастична трагикомедија са певањем

Драгутин Илић

ПОСЛЕ МИЛИЈОН ГОДИНА

научно-фантастична трагикомедија са певањем

Режија, адаптација текста и дизајн светла: **Никола Завишић**

Сценографија и дизајн светла: **Андреја Рондовић**

Видео-дизајн и програмирање: **Филип Микић**

Костимографија: **Марина Сремац**

Компоновање музике: **Марко Игњатовић** и **Душан Страјнић**

Сценски покрет и кореографија: **Јована Ракић Киселчић**

Сарадник за сценски говор: **Ђорђе Марковић**

Асистенткиње режије: **Татјана Матеша** и **Ђорђа Гргић**

Асистенткиња костимографикиње и графичка обрада на костиму: **Јасмина Радујко**

Играју:

Натан – **Љубиша Милишић**

Данијел – **Аљоша Ћидић**

Зоран – **Игор Павловић**

Светлана – **Соња Кеслер** и **Марта Береш**

Санко – **Вукашин Ранђеловић**

Биљан – **Данило Миловановић Вукмановић**

Зорка – **Јована Балашевић**

Лагана – **Анђела Пећинар**

Извођење музике на сцени: **Душан Страјнић**

Инспицијент: Владимир Савин

Суфлерка: Анисија Богданов

Организаторка: Милица Миловановић Вукмановић

Прва проба: 15. децембар 2025.

Премијера: 28. фебруар 2026. на сцени „Пера Добриновић“

Представа може изазвати реакције код фотосензитивних особа.

Драгутин Илић (1858–1926) припада генерацији српских писаца која је на прелазу из XIX у XX век обликовала модерни књижевни израз и отворила простор новим темама и жанровима у домаћој књижевности. Рођен у Београду, у угледној и културно ангажованој породици, био је син песника Јована Илића, а млађи брат Војислава Илића. Књижевност му је била блиска од најранијих дана, а образовање у земљи и иностранству омогућило му је сусрет са савременим европским идејама које су трајно обележиле његов поглед на уметност и друштво.

Стварао је у времену снажних политичких и културних промена, када се Србија убрзано модернизовала и преиспитивала сопствени идентитет. Тај немир епохе дубоко је уткан у његово дело. Писао је поезију, прозу, есеје и политичке чланке, али је најтрајнији траг оставио у драмској књижевности. Неки га убрајају и у хроничаре старог Београда јер је поред научнофантастичне драме, историјског романа *Хаџи Ђера*, написао и један невероватан роман (и редак документ) о животу Цинцара у старом Београду, о чему се опет не зна: роман *Хаџи Диша*.

Посебно место у његовом опусу заузима драма *После милијон ѿгодина*, једно од најнеобичнијих и највизионарскијих дела српске књижевности тог доба. У времену када је домаћа драма била снажно окренута историјским и националним темама, Илић се усудио да радњу измести у далеку будућност и да кроз имагинацију разматра судбину човечанства, развој цивилизације и моралне границе прогреса. Тиме је отворио простор раној научнофантастичној и утопијској мисли у српској књижевности, показујући храброст да се уметничким средствима поставе питања која превазилазе тренутак у којем су настала.

Иако је у своје време био присутан и активан у културном животу, а његова дела извођена и читана, Драгутин Илић је током деценија делимично потиснут из шире рецепције. Данас, са историјске дистанце, његов опус открива се као сложен, идејно амбициозан и неретко испред свог времена. У његовим текстовима препознају се теме које и даље одзвањају: пролазност цивилизација, одговорност човека према будућности, напетост између идеала и историјске стварности.

Обележавање сто година од смрти Драгутина Илића 1. марта 2026. године, пружа прилику за ново читање и сценско оживљавање његовог дела. Повратак драми *После милијон ѿгодина* није само омаж једном писцу, већ и сусрет са визијом која, упркос временској дистанци, остаје узнемирујуће савремена.

РЕЧ РЕДИТЕЉА

Био је ово процес – пут. Пут ка Великој Тајни Драгутина Илића. Дубоко сам захвалан и истински срећан на прилици да се са овако великим и занимљивим духо-човеком сретнемо управо на сцени Српског народног позоришта у Новом Саду. И да то буде тачно на стогодишњицу краја његовог физичког постојања. Ипак, Драгутин Илић је жив. Жив и расположен да кроз своју поетичну, неописиво нежну и сурову трагикомедију *После милијон година* поразговара са нама, управо овде и управо сад. За мене је наш пут ка Великој Тајни ново познанство које ми је на најлепши начин обогатило живот. Како другачије могу да се осећам него – захвално. Захвалан сам сваком појединачном члану овог тима за ово ментално путовање у непознато. Свако даље појашњење или анализа нека остане за касније, или никад. Оно најважније, најинтимније и најузбудљивије већ се десило, а сада следи сусрет са реалношћу, каква год да је. Хвала ти, Драгутине.

Драгутине,
мистични пријатељу
Тајанствене Сфинге сапатниче
Градитељу пирамида невиђених
Сараднике Хермеса Трисмегиста
Ти си лично
Велика Тајна
коју тражиш кроз друге
скривену у себи

„Заједно не заборављај: Мисао није од људи и времена. Њен извор није у њиховом времену у којем је биће мудраца који је саопштава, она је наставак светле линије која настаје у првобитном извору и у њега се враћа; она је кружна линија, живи круи велике змије која чељустима захваћа свој реп.“

Из Аутобиографије оглавеће Драгутина Ј. Илића

Између крхког с једне и свемоћног постојања човека с друге стране, разигравали смо током проба Драгутинове идеје. Слободни од идеје да се нешто важно и паметно мора рећи, довело је до препуштања самој игри још на почетку. Међутим, лакоћа стварања није била случајност. Намерна посвећеност и радна етика целокупне екипе је једном архаичном, заборављеном, чудноватом тексту усадила нови, несвакидашњи квалитет, који превазилази саму представу и прелива се даље у друге слојеве позоришта.

То што нисам престала да размишљам о смрти све време процеса уопште није било парализирајуће осећање од којег обично бежим. Што смо били смртнији постајали смо далеко стварнији и повезанији као група. Неконтролисани дубокотрбушни смех, готово терапеутски, бивао је све учесталији, док се није сасвим природно увукао и у језик представе. Креирали смо неколико паралелних реалности на сцени које су нам пружиле огроман простор да сву ту бесконачност коју смо с огромним усхићењем откривали сажмемо.

Оно што смо могли да схватимо из пищевих текстова је свеprisутна огромна љубав према познању односно сазнању које је очигледно истовремено била и велики терет. У *После милијон година* центрирао је архетипски сукоб између срца и ума, где се попут фатаморгана тама полако преображава у светао глас. Ако желимо, можемо га чути како говори да играчка коју називамо живот не сме бити (пре)озбиљно схваћена. Не само зато јер смо трошни, то свакако, него зато што - гле чуда - ништа са сигурношћу не знамо и све је отворена могућност. Ако нам је то сазнање ипак терет, важно је подсетити се да на крају живота, срећом, умиремо.

Татјана Матеша, асистенткиња редитеља

„Живе мисли су скривени духови који се не рађају и не умиру, али који живошаре у свом искричавом и бесћелесном свећуцању као атоми у васељени, а када дође време оне се оваплоћују у мозгу изабраној који их саопштијава...”

Рад на тексту *Послије милијон година* Драгутина Илића за нас је био сусрет с нечим истовремено архаичним и савременим. У једном од првих домаћих научнофантастичних текстова, пронашли смо простор за игру и хумор, али и простор за питања на која нико не може да одговори. Да ли је човјек сачињен од осјећања или су она ипак само непотребна препрека у његовом животу? Шта ћемо бити ми за милион година?

Тек након дуге анализе текста, и самог Драгутина, ушли смо у простор импровизације. Из тих импровизација, почела су да се рађају једноставна сценска рјешења за покрет и језик. Било ми је задовољство присуствовати једном толико органском процесу гдје ниједан елемент није уметнут на силу или унапријед осмишљен већ је производ заједничког истраживања, размишљања и игре.

Негдје између Кјубрикове *Одисеје у свемиру* и убрзаног, фрагментисаног духа савремене дигиталне културе, ова представа спаја узвишено и банално.

Можда ће управо то путовање задовољити и публику чију је пажњу теже ухватити, која је одрасла уз бесконачни „скрол“, али и даље тражи смисао у погледу према звијездама.

Ђорђа Гргић, асистенткиња редитеља

*„Мисао је једна, вечна, непромењива, нејокрећна,
коју људски разум не може да обухвати у свом њеном
просирансиву и не може да је смести у себе. Немојте
је ошвореним очима разума завирићи у њу а да
људски ум не ослепи.“*

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ

НОВИ САД

Позоришни трг 1, 21101 Нови Сад
Телефон: 021/ 6621 411 (централа)

За издавача / ДРАГАНА МИЛОШЕВИЋ, в. д. управника
У Драма / НИКОЛА ПЕЈАКОВИЋ, директор

Уредник / ЛЕЈЛА АЈДАРИ ЈЕРКОВИЋ
Обликовање и графичко уређење / СОЊА ВИДАКОВИЋ САВИЋ
Фотографије / МАРИЈА ЕРДЕЉИ
Компјутерски слог / ЉИЉАНА БИЛБИЈА

Штампа / BireGraf Comp doo, Земун
Тираж 500

165. сезона 2025/2026.

www.snp.org.rs

